

**Uchwała Nr VII/43/2011 r.
Rady Gminy Zarzecze
z dnia 7 czerwca 2011 r.**

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Zarzecze na lata 2011 – 2013

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z późn. zm.), art. 17 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009r. Nr 175, poz. 1362, z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.)

Rada Gminy Zarzecze uchwala, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Zarzecze na lata 2011 – 2013 w brzmieniu jak w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Zarzecze.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY
Izydor Fleniązek

Załącznik do Uchwały Nr VI/43/2011

Rady Gminy Zarzecze

z dnia 7 czerwca 2011r.

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE DLA GMINY ZARZECZE
NA LATA 2011–2013**

Zarzecze 2011-06-07

WSTĘP

Przemocą w rodzinie określane jest „każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciwko członkowi rodziny naruszające jego godność oraz podstawowe prawa i wolności, powodujące cierpienie i szkody” [Nowakowska, 2008, s. 21]. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) definiuje przemoc w rodzinie jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem życia człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw [Sasał, 2005, s. 16–19].

Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach. Tymczasem według danych statystycznych przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnym i stanowi poważny problem społeczny. Znęcanie się nad rodziną jest najczęściej popełnianym przestępstwem w Polsce, zaraz po przestępstwach przeciwko mieniu i życiu [Tomaszewska, 2007, s. 36–37].

Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Przemoc w rodzinie przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Przemoc w rodzinie rzadko jest incydem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

Rodzaje przemocy:

1. Przemoc fizyczna – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia.
2. Przemoc seksualna – to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności.

3. Przemoc psychiczna – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu.
4. Przemoc ekonomiczna – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy.
5. Zaniedbanie – to ciągle niezaspakajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Przemoc jest przestępstwem. W zależności od tego, czy przemoc ma charakter jednorazowy, czy się powtarza, jest ścigana z różnych artykułów Kodeksu karnego. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, zostanie zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną z art. 207 Kodeksu karnego (Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553 z późn. zm).

Artykuł 207 Kodeksu karnego stanowi:

„§1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny i fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.

§2. Jeżeli czyn określony w §1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do 10 lat.

§3. Jeżeli następstwem czynu określonego w §1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 2 do 12 lat”.

Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona sama siebie, sprawcę oraz innych ludzi. Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie wymaga niezwłocznego podjęcia działań zawartych w niniejszym Programie.

Program Przeciwdziałania Przemocy Gminy Zarzecze ma charakter długofalowy. Działania Programu obejmują lata 2011–2015. W miarę potrzeb i sytuacji społecznej zadania Programu mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

I. Analiza problemów społecznych na terenie Gminy Zarzecze

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie.

Na dzień 31.12.2010r. Gmina Zarzecze liczyła 7281 mieszkańców. Liczba osób bezrobotnych z terenu gminy Zarzecze zarejestrowanych z Powiatowym Urzędzie Pracy w Przeworsku na dzień 31.12.2010r. wynosiła 524 osoby, z czego jedynie 39 osób pobierało zasiłek dla bezrobotnych.

W oparciu o posiadane dane z Policji, z Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Przeworsku, GOPS w Zarzeczu, a także informacji ze Szkół, podjęto próbę zdiagnozowania zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Zarzecze.

Według danych z Komisariatu Policji w Kańczudze Rewir III Dzielnicowych w Zarzeczcu, dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie wynika, iż:

- w roku 2009 założono 27 Niebieskich Kart;
- w roku 2010 – 37 interwencji domowych, w wyniku których założono 14 Niebieskich Kart.

W związku z sytuacjami stosowania znęcania się psychicznego i fizycznego nad rodziną, były wszczęte postępowania z art. 207 KK:

- w roku 2009 – 6;
- w roku 2010 nie wszczęto w/w postępowań.

Biorąc pod uwagę liczbę osób pokrzywdzonych w związku z przemocą domową w roku 2009 odnotowano 50 osób dotkniętych przemocą, w tym: 25 kobiet, 1 mężczyzna, 20 dzieci, 3 osoby starsze, 1 osoba niepełnosprawna; w roku 2010 odnotowano 37 osób dotkniętych przemocą, w tym: 14 kobiet, 22 dzieci oraz 1 osoba starsza.

Sprawcą przemocy domowej w roku 2009 byli: mężczyźni – 24, kobiety – 2, nieletni – 1, w roku 2010 we wszystkich 14 przypadkach sprawcą był mężczyzna. Z danych Policji wynika, że w roku 2009 w 26 przypadkach sprawca był pod wpływem alkoholu; w roku 2010 w 13 przypadkach. Od ofiar zostało odizolowanych sprawców przemocy w 2009 roku – 13, w 2010 roku – 11.

Z danych Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Przeworsku wynika, że:

- w 2009 roku prowadzonych było 6 spraw, sprawcą przemocy był mężczyzna, podłożem – nadużywanie alkoholu, w rodzinach były dzieci.,
- 2010 roku prowadzonych było 8 spraw, we wszystkich sprawcą był mężczyzna, podłożem nadużywanie alkoholu, w 7 rodzinach były dzieci.

Z analizy informacji ze Szkół na terenie gminy Zarzeczce wynika, że:

na terenie szkół zdarzają się drobne incydenty agresji werbalnej (wyśmiewanie, przezywanie) i fizycznej (przepychanie, zaczepianie, bójki), drobne problemy wychowawcze, które są na bieżąco rozpatrywane i wyciągane wnioski. Sytuacje przemocy między uczniami zdarzają się również poza zajęciami szkolnymi.

Z analizy danych GOPS w Zarzeczcu wynika, iż

w roku 2010 - 185 rodzin skorzystało ze wsparcia (liczba osób w rodzinach - 728) co stanowi ok 10 % ludności gminy korzysta z zasiłków pomocy społecznej. uwzględniając przyczyny, najczęstszym powodem udzielenia pomocy osobom i rodzinom w roku 2010 było bezrobocie, ubóstwo, niepełnosprawność, w 9 przypadkach jako powód przyznania pomocy występował problem nadużywania alkoholu.

Z danych z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Zarzeczce

wynika, że w roku 2009 zostało wezwanych na posiedzenie Komisji 27 osób, w tym 11 spraw skierowano do sądu, 13 osób podjęło dobrowolne leczenie; w roku 2010 zostało wezwanych na posiedzenie Komisji 23 osoby, w tym 6 spraw skierowano do sądu, 11 osób podjęło dobrowolne leczenie.

Trudno jest w sposób jednoznaczny określić wielkość zjawiska przemocy na terenie gminy w związku z występowaniem przemocy ukrytej, czyli toczącej się w rodzinie czy w szkole, ale nieujętej w statystykach z powodu braku wiedzy na temat jej występowania.

II. Cele programu

Celem Programu jest:

- 1) zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Zarzecze
- 2) zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,
- 3) zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Cele ogólne będą realizowane przez:

- 1) budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy,
- 2) diagnozowanie zjawiska przemocy na terenie Gminy Zarzecze,
- 3) podnoszenie kompetencji służb i instytucji w zakresie przemocy w rodzinie,
- 4) udzielanie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie,
- 5) oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie.

III. Założenia Programu

Realizacja celów Programu zakłada:

- 1) uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie,
- 2) promowanie modelu rodziny wolnego od przemocy,
- 3) edukację dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy w rodzinie,
- 4) działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy.

IV. Program jest spójny z Programami:

- Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy,
- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zarzecze na lata 2006- 2012
- Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2011

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.).

V. Zasoby Gminy Zarzecze w zakresie realizacji Programu:

1. Zasoby ludzkie – specjaliści z różnych dziedzin.

2. Zasoby instytucjonalne – instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie oraz instytucje i organizacje pełniące funkcję wspierającą:

- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Komenda Policji,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- placówki oświatowo-wychowawcze,
- Zakład Opieki Zdrowotnej,
- parafie,

VI. Czynniki gwarantujące właściwą realizację Programu:

- poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym,
- dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych,
- dobra współpraca służb i instytucji na terenie gminy oraz poza nią,
- otwartość i chęć współpracy specjalistów,
- silne więzi rodzinne,
- chęć zmiany i wyjścia z kryzysu.

VII. Zagrożenia w realizacji zadań:

- stereotypy panujące w środowisku na temat przemocy w rodzinie,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
- brak współpracy rodziny w zakresie przewycięzania kryzysów,
- problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach,
- ubóstwo,
- brak infrastruktury socjalnej w gminie,
- brak lub zbyt mała współpraca interdyscyplinarna,
- brak motywacji ekonomicznej dla członków zespołu interdyscyplinarnego.

VIII. Realizacja celów Programu

CEL 1

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Zarzecze

Działania:

1. Określenie w drodze uchwały trybu powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania.

Podmiot realizujący działanie:

- Rada Gminy Zarzecze

2. Powołanie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego.

Podmioty realizujące działanie:

- Wójt Gminy Zarzecze

3. Współpraca w ramach zespołu interdyscyplinarnego:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
- monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą,
- dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań,
- podejmowanie działań prewencyjnych w środowiskach zagrożonych przemocą,
- inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą,
- udział w działaniach edukacyjno-informacyjnych

Podmioty realizujące działania:

członkowie zespołu interdyscyplinarnego:

- pracownicy socjalni,
- przedstawiciele oświaty,
- przedstawiciele policji,
- kuratorzy sądowi,
- przedstawiciele Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- przedstawiciele ochrony zdrowia,
- inni w zależności od zasobów,

4. Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy:

- propagowanie skutecznych sposobów powstrzymywania przemocy,
- obalanie mitów na temat przemocy,
- szkolenia na temat przemocy,
- prowadzenie kampanii zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży w zakresie ograniczenia oglądania przemocy w telewizji, grach komputerowych,
- wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu promujące zachowania nieagresywne,
- organizowanie spotkań edukacyjnych dla mieszkańców, np. w świetlicach wiejskich,
- dystrybucja ulotek i informacji na temat przemocy i jej skutków,
- organizowanie konkursów, np. plastycznych, wśród dzieci i młodzieży w zakresie zapobiegania przemocy.

Podmioty realizujące działanie:

- placówki oświatowo-wychowawcze,
- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny,
- inne, w zależności od zasobów gminy.

CEL 2**Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie****Działania:**

1. Izolowanie sprawców od ofiar.
2. Udzielanie informacji sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno-edukacyjnych.
3. Przeprowadzanie rozmów z osobami nadużywającymi alkoholu, stosującymi przemoc.
4. Kierowanie wniosków do Sądu Rejonowego w Przeworsku o obowiązek podjęcia leczenia odwykowego w związku z nadużywaniem alkoholu.

Podmioty realizujące działanie:

- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Policja,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny.

CEL 3**Zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie****Działania:**

- Kontynuacja działalności Punktu Interwencji Kryzysowej w Zarzeczu:
  - wsparcie psychologiczne
  - wsparcie terapeuty w zakresie uzależnień
  - wsparcie prawne

Podmiot realizujący działanie:

- Ośrodek Pomocy Społecznej.
- Prowadzenie działań interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy:
  - podejmowanie działań interwencyjnych w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”,
  - przekazywanie informacji o podejmowanych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego.

Podmioty realizujące działanie:

- Policja,
- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Przedstawiciele oświaty,
- Przedstawiciele ochrony zdrowia.
- Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia:

- opracowanie bazy ośrodków wsparcia
- współpraca z ośrodkami wsparcia

Podmioty realizujące działanie:

- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Policja,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny.
- Służba kuratorska

IX. Monitorowanie

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Sprawozdania z realizacji Programu podmioty składają do dnia 31 stycznia każdego roku do Ośrodka Pomocy Społecznej.

X. Sprawozdawczość

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zarzeczu do dnia 31 marca każdego roku przedłoży Radzie Gminy Zarzecze sprawozdanie z realizacji Programu.

XI. Obsługa Programu

Obsługę organizacyjno-techniczną Programu zapewnia Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zarzeczu

XII. Finansowanie Programu

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Zarzecze, dotacji oraz ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY

Izydor Pięniązek